

Gevangen in je verleden

door Renée Blom
raadslid CDA Nieuwegein

Mijn joodse opa en oma, behoorden als bekende advocaten tot de 'upperclass' van Den Haag. Het leven was goed aan de Koninginnegracht en kende weinig zorgen totdat op 7 mei 1940 het afweergeschut op het Malieveld tegenover het huis van mijn grootouders begon te ratelen. Hun 9-jarige dochter, mijn moeder, en haar zusje schrokken wakker en gluurden tussen de zware velours gordijnen van hun slaapkamer door naar buiten. De lichtflitsen, die hoog in de lucht zochten naar vijandelijke vliegtuigen, zouden ze nooit vergeten. In de jaren daarna werden mijn moeders vrijheden steeds meer ingeperkt. Na ruim twee jaar belandde zij met haar moeder en zusje in kamp Westerbork. In 1944 gingen zij op transport naar Theresienstadt in Tjechoslowakije, waar ze de vreselijke gruweligheden van de oorlog zag, voelde, rook en hoorde tot de bevrijding kwam. Maar welke bevrijding? Haar levenlang bleef ze gevangen in het verleden. In de oorlog werd haar eigen ik verwoest. Na de oorlog probeerde iedereen echter terug te gaan naar de orde van de dag; vooral niet zeuren was het devies; je had het kamp toch overleefd. Mijn moeder nam dit zo letterlijk dat zij zichzelf absoluut onbelangrijk vond en daarmee zichzelf tot haar dood naar niets terugbracht. Het effect op ons gezin was en is nog altijd groot. Ook wij als tweede generatie dragen de sporen van die oorlog nog altijd met ons mee.

Door de geschiedenis van mijn familie, maar ook door wat er tegenwoordig via allerlei media je huiskamer binnendringt, word je er bijna dagelijks van doordrongen dat er voor miljoenen mensen weinig is veranderd. Oorlogen, vervolging, genocide, discriminatie; individuen en hele volkeren worden erdoor beschadigd en de rechten van het kind worden met voeten getreden.

Ik heb de oorlog van mijn moeder na decennia grotendeels uit mijn leven weten te verbannen. Ik functioneer en voel mij een gelukkig mens. Toch word ik ook dicht bij huis nog wel eens gegrepen door wat mensen hun kinderen aan kunnen doen. Dat geldt bijvoorbeeld voor veel kinderen binnen de grote Romagemeenschap in Nieuwegein.

Belangrijke uitgangspunten voor het CDA zijn gelijke rechten en plichten voor iedereen, respect en rentmeesterschap. In Nieuwegein kennen we al enkele jaren het project Wisselgeld, wat helemaal bij onze uitgangspunten aansluit. Alle kinderen tot minimaal 18 jaar hebben recht op onderwijs, zodat zij een optimale kans krijgen op een goede toekomst. Alle ouders hebben de plicht te zorgen dat aan deze rechten van het kind invulling wordt gegeven. Doen zij dit niet dan moet er worden gehandhaafd. Misstanden als bijvoorbeeld het uithuwelijken van meisje, het krijgen van kinderen op zeer jonge leeftijd of het opleiden van kinderen in het plegen van diefstallen moeten gewoon keihard aangepakt worden, en dit geldt niet alleen maar voor Roma, maar voor ons allemaal.

Maar in het woordje gewoon zit het probleem, als het om de Roma gaat. De afgelopen 30 jaar is er heel veel geld naar deze groep gegaan, zonder de professionals de juiste tools te geven voor een betere aanpak. Die tools zijn nodig omdat je naar mijn overtuiging, en mede ingegeven door mijn eigen ervaringen binnen mijn familie, te maken hebt met een beschadigd volk. "Eigen schuld", hoor je velen zeggen. "Dan moeten ze maar stoppen met stelen, een gewone baan zoeken en zich normaal gedragen." Dit is een punt waar ik lange tijd mee heb geworsteld. Wanneer maar vooral ook hoe kun je van mensen verlangen dat zij het verleden loslaten, als we als samenleving deze groep en vooral de kinderen hebben laten vallen, door hen anders te behandelen dan ieder ander in Nederland. Was het soms doelgroepenbeleid dat de vele verschillende organisaties en professionals die met Roma in aanraking kwamen verschillende aanpakken hanteerden of de problemen helemaal lieten liggen? Nee, het waren gevoelens van onvermogen door onvoldoende kennis over de doelgroep. Zij lieten zich intimideren en hun handelen werd veelal bepaald door de angst van henzelf en de mensen om hen heen. De professionals voelden zich onvoldoende gesteund door collega's binnen de eigen instantie of door mensen uit andere instanties wat leidde tot een

onvoldoende effectieve aanpak. Wisselgeld heeft tot doel dit te doorbreken, want er is geen weg terug. De uitgangspunten als het gaat om rechten en plichten zijn voor iedereen gelijk en vormen de basis voor het beleid, maar maatwerk is essentieel, zoals dat binnen zoveel beleidsvelden belangrijk is. Hiervoor is geen specifiek doelgroepenbeleid nodig, want uiteindelijk geldt voor Roma hetzelfde beleid als voor ieder ander, of het nu om onderwijs gaat, criminaliteit, arbeid of welk beleid dan ook. Beleid betekent echter niet dat je vanzelf de doelen zoals vastgelegd in je beleid bereikt door iedereen hetzelfde te behandelen. Ieder mens is anders. Professionals kunnen alleen maatwerk leveren, als zij weten hoe om te gaan met een wanhopige bijstandsmoeder die graag weer aan de slag wil; als zij weten hoe om te gaan met mensen met een beperking die zich gewaardeerd willen voelen in onze samenleving of dit nu via werk, vrijwilligerswerk of op een andere manier is; als zij weten om te gaan met overlastgevende jongeren en als zij weten om te gaan met multi-probleemgezinnen binnen de Romagemeenschap.

Wisselgeld moet dan ook onverminderd worden voortgezet. Toch zijn er in Nieuwegein partijen die proberen deze groep terug te brengen tot getallen en statistieken om zo te kunnen bepalen of verder investeren in deze groep wenselijk is. Het mag echter niet gebeuren dat wij terugvallen in onze oude handelswijzen, dat we ons, als samenleving, afkeren van de Roma-kinderen en hun rechten. Daarom moeten wij als politiek blijven investeren in de professionals. Doen we dat niet; dan kiezen we er als politiek bewust voor dat Roma-kinderen onvoldoende opleiding krijgen en daarmee een minder grote kans op een betere toekomst; dan kiezen we ervoor dat we, als het om Roma-kinderen gaat, het Millenniumdoel 'alle kinderen naar school' even vergeten evenals de universele Rechten van het Kind; dan kiezen we er voor dat zij in de praktijk andere rechten en plichten houden dan ieder ander in Nederland. Dat zij hun kinderen onderwijs mogen ontzeggen, minderjarige meisjes mogen blijven uithuwelijken etc. Leg dat maar eens uit aan de rest van de samenleving; die juist wil dat Roma net zo aangepakt worden als wij allemaal. Die ook zeker niet wil dat we terug gaan naar de situatie van de afgelopen 30 jaar.

Als we nu niet doorzetten schrijven we niet alleen deze generatie Roma en hun kinderen af, maar worden de problemen steeds groter en hebben ook volgende generaties geen enkele kans. Dan sluiten we onze ogen voor de toekomst van die kinderen. Dan worden hun kansen en problemen als onbelangrijk betiteld net als bij mijn moeder. Wij houden ook hen dan gevangen in hun verleden.